XORAZM VILOYATIDA XODJKIN LIMFOMASINING KLINIK-MORFOLOGIK XUSUSIYATLARI VA EPIDEMIOLOGIYASI.

QADAMOVA MARJONA ASQARBEKOVNA
Urganch davlat tibbiyot instituti

Kirish. Xodgkin limfomasi (XL) dunyo miqyosida dolzarb onkologik muammolardan biri bo‘lib qolmoqda. Kasallikning hududiy epidemiologik ko‘rsatkichlari va klinik-morfologik variantlarini tahlil qilish erta tashxis qo‘yish va davolash protokollarini optimallashtirishda muhim ahamiyatga ega.

Tadqiqotning maqsadi. Xorazm viloyatidagi Xodgkin limfomasi bilan og‘rigan bemorlarning mintaqaviy epidemiologik ko‘rsatkichlarini, klinik-morfologik variantlarini, o‘tkazilgan jarrohlik amaliyotlari va tashxis natijalarini kompleks baholash.

Material va uslublar. RSXOAIATM Xorazm filialida 2010–2022-yillarda XL tashbisi qo‘yilgan **80 nafar bemor** ma’lumotlari tahlil qilindi. Gistologik variantlarni aniqlashda morfologik va immunogistokimyoviy (IGK) tekshirishlardan (CD15 va CD30 markerlari) foydalanildi. Statistik tahlillar MS Excel va STATISTICA dasturlari yordamida bajarildi.

Natijalar.

Demografiya va Geografiya: Kasallik yosh guruhlari bo‘yicha eng ko‘p **35–49 yoshda (21,25%)** va **16–34 yoshda (20,0%)** aniqlangan. Hududlar kesimida eng yuqori ko‘rsatkich **Shovot tumanida (18,75%)**, keyingi o‘rinlarda **Hazorasp (13,75%)**, **Urganch shahar (11,25%)** va **Xiva tumanida (11,25%)** qayd etildi.

Klinik va Jarrohlik ma’lumotlari: Limfa tugunlarining zararlanishi asosan **bo‘yin sohasida (38,75%)** va **ko‘ks oralig‘ida (20,0%)** kuzatildi. Bemorlarning 76,25% qismida turli operatsiyalar bajarilgan bo‘lib, kasallik asoratlari sababli 4 ta holatda (5,0%) **splenektomiya (taloqni olib tashlash)** amaliyoti o‘tkazilgan.

Morfologik variantlar: Gistologik tahlillarga ko‘ra, klassik XL variantlaridan **tugunli (nodulyar) skleroz 32,5%** ko‘rsatkich bilan ustunlik qildi. **Aralash hujayralilik variant 17,5%**, **limfotsitar kamayish varianti esa 1,25%** holatda aniqlandi. CD15 va CD30 markerlari bilan o‘tkazilgan IGK tahlili tashxisni to‘liq tasdiqlash imkonini berdi.

Xulosa. Tadqiqot Xorazm viloyatida Xodgkin limfomasining o‘ziga xos epidemiologik va morfologik manzarasini (nodulyar skleroz ustunligi va Shovot, Hazorasp tumanlarida kasallanish yuqoriligini) ko‘rsatdi. Hududiy onkologiya amaliyotiga IGK skriningni keng joriy qilish kasallikni aniq bosqichlash va bemorlar hayotini uzaytirishda muhim omil hisoblanadi.